

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2005-792-0171
Dok.: JOK40446

Besvarelse af spørgsmål nr. 148 af 22. december 2005 fra Folketingets Retsudvalg.

Spørgsmål:

”Hvad er begrundelsen for, at der ikke i dansk ret i modsætning til i Sverige og Norge er mulighed for at indbringe et tiltalefrafald for domstolene?”

Der henvises til Politiken 18/12-05: Arne Herløv-sagen: Jurister foreslår lovændring i lyset af gammel spionsag.”

Svar:

1. En person, der er meddelt et tiltalefrafald, har mulighed for at indbringe politiets afgørelse for domstolene efter grundlovens § 63, der giver en generel adgang til at få prøvet afgørelser truffet af den offentlige forvaltning. Prøvelsen vil ske i den almindelige civile retsplejes former.

Udgangspunktet for en prøvelse efter grundlovens § 63 er, at domstolene foretager en legalitetsprøvelse, dvs. en prøvelse af afgørelsens retsgrundlag, myndighedens kompetence m.v.

I hvilket omfang domstolene i givet fald vil tage stilling til anklagemyndighedens vurdering af beviserne i en sag om tiltalefrafald, hvis den pågældende indbringer tiltalefrafaldet for domstolene efter grundlovens § 63, ses ikke at være belyst i retspraksis.

2. Der er ikke fastsat særlige regler i retsplejeloven om prøvelse af en afgørelse om tiltalefrafald ved domstolene.

Spørgsmålet om domstolsprøvelse er ikke særskilt behandlet i forarbejderne til retsplejeloven. De overvejelser, man gjorde sig om adgangen til at meddele tiltalefrafald, angik navnlig spørgsmålet om, hvorvidt der overhovedet burde være adgang til at undlade at påtale forbrydelser, når den sigtede må anses for skyldig, og i givet fald hvem en sådan kompetence burde tilkomme (justitsministeren, rigsadvokaten eller statsadvokaten).

3. Efter retsplejelovens § 722 kan tiltalefrafald uden vilkår bl.a. anvendes, hvis den påsigtede lovovertrædelse efter loven ikke kan medføre højere straf end bøde og forholdet er af ringe strafværdighed, eller hvis sagens gennemførelse vil medføre vanskeligheder, omkostninger eller tidsforbrug, som ikke står i rimeligt forhold til sagens betydning og den straf, som i givet fald kan forventes idømt. Tiltalefrafald uden vilkår kan endvidere anvendes i sager om strafforfølgning mod personer, der allerede er blevet straffet i en anden stat for den samme handling, når det skønnes, at ingen eller kun en ubetydelig straf ville blive idømt, og at domfældelse heller ikke i øvrigt vil være af væsentlig betydning. Under tilsvarende betingelser kan en person, som allerede er idømt straf, meddeles tiltalefrafald uden vilkår, hvis sagen vedrører en forud for dommen begået strafbar handling.

Endvidere kan tiltalefrafald anvendes i en række forskelligartede grupper af tilfælde, hvor helt særlige forhold gør sig gældende. Som eksempel herpå kan bl.a. nævnes følgende:

- ”tekniske tiltalefrafald”, hvor sigtede allerede er undergivet den foranstaltning – f.eks. anbringelse på hospital for sindslidende – der formentlig ville blive resultatet, hvis anklagemyndigheden rejste tiltale mod den pågældende,
- sager, hvor sigtedes mentale tilstand er afvigende, men hvor karakteren af den påsigtede kriminalitet ikke gør særlige strafferetlige foranstaltninger påkrævet,
- færdselssager, hvor sigtede forvolder nære pårørendes død eller alvorlige legemsbeskadigelse eller eventuelt pådrager sig selv alvorlig skade.

Ved en afgørelse om tiltalefrafald underrettes sigtede, der kan påklage afgørelsen til den nærmeste overordnede anklagemyndighed inden for en frist på 4 uger, jf. retsplejelovens § 724, stk. 1.

Hvis den sigtede har afgivet en uforbeholden tilståelse i retten, kan tiltalefrafald betinges af vilkår i medfør af retsplejelovens § 723. Som vilkår for et tiltalefrafald kan det fastsættes, at sigtede vedtager at betale en bøde eller indgår på konfiskation, jf. § 723, stk. 1, nr. 1. Der kan endvidere fastsættes samme vilkår som i betingede domme, jf. retsplejelovens § 723, stk. 1, nr. 2. Vilkårene fastsættes af den myndighed, der har adgang til at frafalde tiltalen, og vilkårene skal godkendes af retten, jf. § 723, stk. 3.

Anklagemyndighedens kompetence til at meddele tiltalefrafald er begrundet i, at anklagemyndigheden bør kunne inddrage hensigtsmæssigheds- og billighedsbetragtninger af kriminalpolitisk og procesøkonomisk art i afgørelsen af tiltalespørgsmålet.

4. Om retstilstanden i Norge har det norske Justitsministerium oplyst, at tiltalefrafald bl.a. kan meddeles, hvis påtalemyndigheden anser sigtedes strafskyld for bevist, men efter en samlet vurdering finder, at der gør sig sådanne særlige forhold gældende, at tiltale alligevel ikke bør rejses.

Et sådant tiltalefrafald kan begæres indbragt for domstolene, hvis den pågældende nægter sig skyldig.

Efter de norske regler er der imidlertid – i modsætning til i Danmark – ikke mulighed for at påklage et tiltalefrafald til den overordnede anklagemyndighed.

Om retstilstanden i Sverige har det svenske Justitsministerium oplyst, at der ikke er fastsat regler om administrativ rekurs og domstolsprøvelse af en afgørelse om tiltalefrafald, men at der er en ulovbestemt adgang til at få anklagemyndighedens afgørelser prøvet af den overordnede anklagemyndighed. Begæring herom kan fremsættes af enhver, der har en legitim interesse heri. Prøvelsen kan også iværksættes af den overordnede anklagemyndighed af egen drift.